

ОДЗИВИ ЧИТАЛАЦА

Читаоцима „Војног дела“

Да би читаоцима омогућило изношење мишљења и критичких осврта на поједине чланке „Војног дела“, као и давање корисних предлога, Уредништво отвара у часопису посебну рубрику — „Одзиви читалаца“.

У тој рубрици читаоци могу износити своја мишљења о појединим чланцима као целини, њиховим деловима или појединим поставкама у њима. То ће, несумњиво, изазвати веће интересовање за војно-научна питања, развити борбу мишљења и водити даљем продубљавању и свестранијем развијању наше војне мисли уопште. На тај начин, и они читаоци који из разних разлога не могу да пишу посебне чланке, моћи ће да изнесу своје мишљење о сваком у часопису постављеном проблему.

Поред тога, читаоци у тој рубрици могу износити и друге корисне предлоге који, иако нису у непосредној вези са штампаним чланцима, могу допринети побољшању квалитета чланака, развијању сарадње и проширавању војно-научне проблематике.

Уредништво

Генералмајор БРАНКО ОБРАДОВИЋ

ЈЕДНО МИШЉЕЊЕ ПО ПИТАЊУ САОПШТАВАЊА ЗАМИСЛИ ОПШТЕВОЈНОГ КОМАНДАНТА

(у вези чланка генерала Кведера: „Нека питања организационог процеса у припремном периоду операције и боја“¹⁾)

Замисао (идеја) општевојног команданта у припреми операције (боја) претставља основу на коју се надовезује и заснива даљи рад свих потчињених његовог штаба.

Међутим, појавило се спорно питање: да ли општевојни командант (сам или преко начелника штаба) саопштава или не своју замисао (идеју)?

Ово питање, по коме су за сада мишљења подељена, веома је важно, јер од тога да ли се замисао (идеја) саопштава (у целини, или делимично) или уопште не саопштава, зависи даљи рад потчињених органа. У чланку генерала Кведера заступа се мишљење да замисао општевојног команданта треба саопштити приликом оријентисања, јер је то „неопходно потребно“ за састављање реферата и за одвијање сопственог процеса организације“.

Као што знамо, командант (или начелник штаба) сд оријентисе начелнике отсека, команданте родова, команданта позадине и начелнике служби, даје им податке и, по нашем мишљењу, саопштава само оно што је командант стрељачке дивизије, за сваки конкретан случај, одлучио да им треба саопштити (што се саопштава, на пример, команданту артиљерије изнећемо касније), а ево због чега:

а) Ако би се у целини саопштавала замисао (идеја) општевојног команданта, онда би се донекле, по нашем мишљењу, спутавало размисљање и са-

¹⁾ „Војно дело“ бр. 3 за 1949 годину, стр. 33 — 69.

мостално стварање замисли потчињених (а нарочито команданата родова и начелника служби) и ометало их у извесној мери у анализи својих родова војске, анализи земљишта, итд. Мишљење оних који сматрају да би потчињени имали тешкоћа ако се не би саопштила замисао претпостављеног у целини, тобоже зато што би сви они могли донети различита решења и предлога, није оправдано зато што они тиме унапред претпостављају да ће команданти и начелници, на основу процене свога рода војске и специфичности земљишта, у величини случајева, доносити погрешне предлоге. Противно томе, ми сматрамо да ће, и без потпуне замисли општевојног команданта, команданти родова војске и начелници служби моћи поднети правилне реферате команданту о стварном стању својих родова — служби, о њиховој способности и степену готовости, а према добијеним подацима.

б) Пошто потчињени припремају и дају команданту само оне податке који су потребни за доношење претходне одлуке по карти, онда, према садржини тих тражених података, такође, отпада потреба за давањем целе замисли (идеје). Узмимо, као пример, рад команданта артиљерије дивизије после његовог првог контакта са командантом дивизије. Познато је да командант артиљерије саставља реферат у коме, углавном, износи: састав дивизијске артиљерије и артиљерских ојачања, место ојачања и време пристизања, могућности артиљерије (само техничке могућности, по режиму ватре и евентуално одобреној количини муниције-лимиту) и задатке примљене од команданта артиљерије корпуса. Ми сматрамо да је за предлог употребе артиљерије, па чак и за њено груписање (како се то обично практикује у нашој настави) потребно нешто више података од оних које Ксд лично зна и којима располаже. Због тога ова тачка реферата треба да отпадне у потпуности, пошто је нерелатна и непотребна. Истина, то не значи да командант артиљерије не треба да схвати задатак артиљерије у оквиру целине и да не треба да цени све елементе и могућности артиљерије, већ само то да питање предлога употребе артиљерије још није актуелно у том тренутку.

в) За доношење идеје одлуке општевојног команданта, на основи прорачуна времена, схватања задатка и процене ситуације, потребно је прилично времена, на пример, за команданта стрељачког корпуса, 3 до 4 часа. Ако би за то време радио само Кск, онда би за све остале то време претстављало „мртво време“. И то је један од разлога да општевојни командант не треба да саопштава идеју одлуке (замисли). Он би био у могућности да до доношења претходне одлуке продужи рад на својој замисли и њеном коначном оформљењу.

Сада се намеће питање: шта у том моменту треба саопштити команданту артиљерије да би могао радити до следећег контакта са Ксд, тј. да би могао саставити свој основни реферат? По нашем мишљењу, у нормалним условима, у времену припрема операције (боја), треба саопштити: задатак дивизије и схватање идеје Кск, претходне радње артиљерије (померања, материјално обезбеђење, пријем муниције, итд.), место дивизије у борбеном поретку ск и време готовости, а то је, свакако, довољно за реферат команданта артиљерије дивизије, ако се томе додаду и они подаци које је већ примио од команданта артиљерије корпуса.

На крају сматрамо, да није потребно давати замисао општевојног команданта о извршењу постављеног задатка, јер су наведени подаци довољни

за састављање претходног реферата, како за команданта артиљерије дивизије, тако и за остале команданте родова војски и служби, као и за одвијање сопственог процеса организације припрема, тј. рада штабова родова (служби) сд.

А да ли ће бити и таквих случајева, да се основна замисао у потпуности саопштава у току првог контакта? Ми сматрамо да се то изузетно може догодити, тј. онда када би командант стрељачког корпуса до детаља прецизирао поступак дивизије, у интересу маневра више јединице (корпуса, армије) као целине, или, другим речима, када би се команданту стрељачке дивизије дала такорећи готова основна замисао (што свакако стоји и у власти и у праву команданта корпуса). То се може догодити и онда када се нема довољно времена на расположењу.

Приликом другог контакта са командантом стрељачке дивизије¹⁾ командант артиљерије даје довољно основа у своме реферату тако да командант дивизије може да саопшти своју замисао (за време доношења претходне одлуке) и допуни оне податке које је начелник штаба раније саопштио потчињенима. После тога командант артиљерије може лакше да поднесе предлог за употребу, па и груписање артиљерије, зато што је још у припреми реферата проучио и та питања. То значи да би командант дивизије, начелник штаба и командант артиљерије размотрили основна питања употребе артиљерије, пре но што би командант стрељачке дивизије донео своју претходну одлуку, тако да би командант артиљерије, тек после ове, дао свој конкретни предлог о употреби и груписању артиљерије.

Закључак:

1) Замисао општевојног команданта треба да се поступно преда и преноси потчињенима према току и развоју процеса организације припрема, а за први моменат је довољно да им се даду најнужнији подаци на којима могу развити и свршити своје прве послове у припреми.

2) Командант артиљерије, у своме основном реферату, припрема податке о стању артиљерије и артиљерских ојачања и о њиховим могућностима с обзиром на техничку базу, и, евентуално, на одобрену количину муниције. Он није у стању да поднесе конкретан предлог ни за употребу артиљерије, а још мање за њено груписање, чак ни онда када би знао и све оно што зна командант дивизије у том моменту. Зато он даје свој предлог тек онда кад командант стрељачке дивизије допуни своју замисао и донесе претходну одлуку.

3) У хитним и јасно одређеним случајевима, када нема времена, а ни потребе за претходно оријентисање штаба, командант стрељачке дивизије ће, у суштини, спојити оријентисање са доношењем претходне одлуке. У том случају била би оваква процедура: пријем коначне одлуке од команданта стрељачког корпуса, доношење претходне одлуке команданта стрељачке дивизије, упознавање штаба и команди родова војске са том одлуком, израда реферата по претходној одлуци, саслушавање реферата од стране команданта стрељачке дивизије, и најзад рекогносцирање са садејством.

¹⁾ Први контакт је за време оријентисања, а други кад командант стрељачке дивизије саслушава реферате и доноси претходну одлуку.